

Libris

Respect pentru oameni și cărți

ION AGÂRBICEANU

FILE DIN CARTEA NATURII

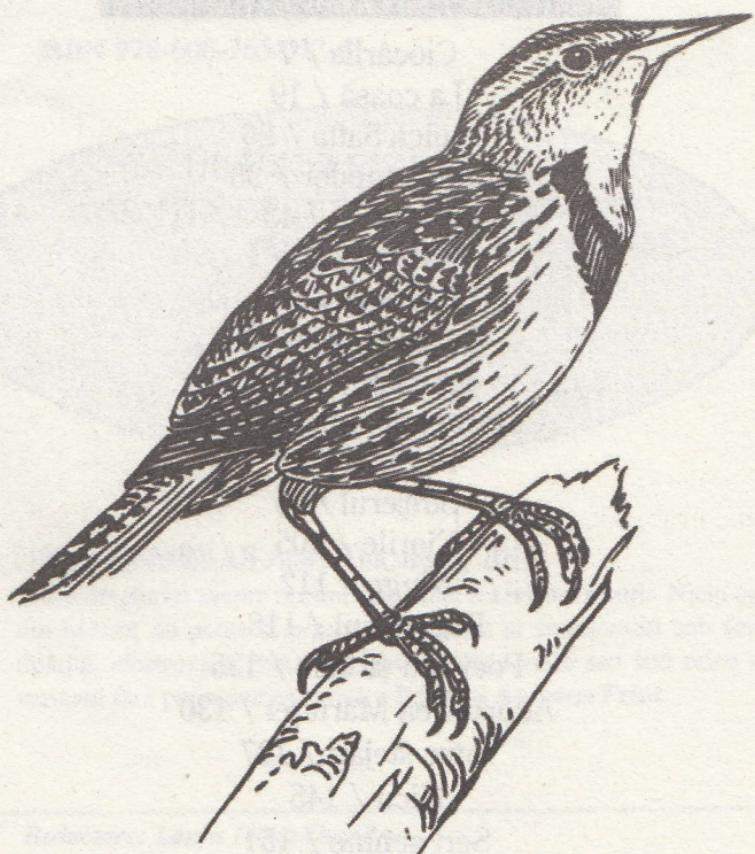

ANDREAS PRINT

CUPRINS

- Ciocârlia / 7
La coasă / 19
Bunica Safta / 26
Roitul stupilor / 36
La secere / 43
La fân / 54
Tâlharul / 60
Turturelele / 66
La pădure / 73
Culesul porumbului / 80
Presura / 88
Străjerul / 96
Ciorile / 105
Ninge / 112
Pogăniiciul / 118
Poaie cu șiroaie / 125
Adormirea Măriuței / 130
Între stejari / 137
Nicu / 145
Seri senine / 151
Bourelul / 157
Brazii / 162
Păpădia / 175
Salcâmii în floare / 180
Spre odihnă / 188
Lângă râu / 190
Vânturile / 196
La săniuș / 202
Nepoata lui Moș Mitruț / 211
Repere biobibliografice / 218

Zăpada, subțiată mereu către sfârșitul lui februarie, la începutul lui martie se topi de tot sub adierile vântului de la miazăzi. Pe costișele unde bătea soarele, iarba se grăbi să-și arate acele verzi și fragede. Fierarii satului nu mai răzbeau cu ascuțitul fiarelor de plug. Prin curți, prin grădini, pe lângă jirezile de paie, găinile cotcorozeau răsunător ca și când le-ar fi zburătat cineva. Cocoșii trâmbițau a fală de pe garduri. Purceii mici, ca niște şobolani, guiau prin curți, alergând după mamele lor, care nu i-au lăsat să sugă de ajuns, grăbindu-se să râme în țelina dezghețată din grădini. Pe drumuri, dupădezgheț, tina se strânsese și se vedea cărări bătucite.

O săptămână de primăvară învie lumea. Dar iarna înveninată rău se hotărî să se întoarcă, părându-i că prea curând a plecat. Și într-o seară dădu drumul vânturilor de la miazănoapte și dimineață era alb cât bătea ochiul. Nu mai ningea, dar văzduhul era sur și greu, coborât pe umerii dealurilor din jurul satului, și vântul, deși se mai potolise, tăia ca briciul.

Cotcorozitul găinilor încetă, purcelușii cei vărgați cu dungi negre se grămadiră iarăși în paiele din cotețe, mămăruțele – vacile-Domnului – care începuseră să se ivească în țărâna de sub streașina gardului, unde bătea soarele, se făcură nevăzute. Numai oamenii nu se înpăimântară de toanele iernii. Ei începură să iese cu plugurile pe cobile, cu sarcinile de fân legate deasupra.

Pământul nu înghețase, iar stratul de zăpadă era subțire de tot. Dacă nu mai ningea până la amiazi se poate și topi, mai cu

Respect pentru autori și români

seamă în locurile de fetie, cum erau cele ce trebuiau semănate anul acesta cu orz și cu ovăz.

La început mai puține, apoi, după ce se ascunse zăpada, tot mai multe pluguri brăzdau pământul în locurile de arătură. Vremea mirosea încă mereu a iarnă, văzduhul părea îmbâcsit cu praf fin de cenușe. Oamenii purtau căciuli și clicine peste pieptare, pogănicii – băieții care mânau vitele pe brazdă – aveau buzele crăpate și mâinile îngroșate, roșii ca racul, dar tot aveau inimă să pocnească din bici și să strige vitelor pe nume.

Vântul părea că nu mai bate, nu mai mișca nicio buruiană uscată, dar era încă viu și ardea obrajii tineri, ca o flacără nevăzut de subțire. Câteva zile soarele nu se arăta din bolta sură și neclintită. În lumea aceea mohorâtă, nu-i venea niciodată fecior de la coarnele plugului să cânte; întinderile – lanurile, luncile, dealurile – păreau, nu știi cum, ca de fier. Par că toate răsuflau încă a iarnă.

Seara, când se întorceau plugarii în sat, vorbeau pe drum:

– Blestemată vreme!

– O mai fi asta primăvară!

– Ne-a zăpăcit săptămâna cea caldă. Poate am ieșit și noi prea devreme cu plugul.

– Da, de unde! Ca în toți anii, nu mai în grabă.

– N-am apucat să arde pimăveri fără să aud ciocârlia.

– Vom auzi-o, n-avea grija! Să se ivească numai soarele.

Ea ce așteaptă?

Pogănicii, când intră în căldura din casă, cu degetele cărând, cu buzele crăpate, cu obrajii arși de foc, au lacrimi în gene, de care ei nu știu nimic, ci încep să spună cu glas tare, aproape zbierând, cât de mult au arat azi.

O vreme a stat încordată lupta între iarnă și primăvară – cîteva zile. Poate deasupra văzduhului de cenușă s-au tăiat în săbii, pentru că într-o bună dimineață sabia primăverii a des-

Respect pentru pameni și cărti
picat plumbul de sus, și vânt cald de la miazăzi, cu mireasmă
de verdeață, a umplut lumea, fugăind norii cei încremenți
parcă într-unul singur.

Soarele s-a ivit strălucitor de prospetime, de tinerețe și se
înălța biruitor în seninătatea cerului. Un băiețăș care se grăbi
să iese cu oile la păscut ciuli deodată urechile, să răzimă în
bătă, își răsturnă pe spate capul înfundat în căciulă, desluși
mai întâi cântecul mărunt ciripitor, apoi văzu și rotirea ce se
înălța în văzduh, drept în sus, și care părea că ea cântă, și un
zâmbet larg îi inundă întreaga față.

– Ciocârlia! strigă el nemaipănat de bucurie. Ciocârlia!
Ia' ascultați și uitați-vă în soare! Cântă ciocârlia!

Privi împrejur; nu era nimeni în apropiere care să-l audă.
Cunoștea zborul și cântecul ciocârliei încă din primăvara tre-
cută. Când înțelese că nu-i nimeni în apropiere să-i spună
vestea cea mare, lăsa oile în luncă și aleargă la cel mai apropi-
at plug:

– Bădiță, auzita-i ciocârlia? Eu am auzit-o și am văzut-o!

– Omul cunoștea băiețașul.

– Unde, măi Ionaș?

– Acolo unde-s oile mele.

– Nu mai spune!

Plugarul ara cu boii, fără pogăniți. Opri boii.

– N-am văzut-o când s-a ridicat în aer, ci am auzit numai
cum ciripește ceva mărunt deasupra mea.

– Tu cunoști cântecul ciocârliei?

– Cum să nu-l cunosc! Și m-am uitat la cercurile pe care
se înălță spre soare, până s-a pierdut în cer.

– Dacă-i aşa, a sosit de-acum și primăvara, măi băiete. Era
chiar vremea.

Până să-și răsucească omul o țigară, din împrejurimi se
mai înălță căteva ciocârlii în văzduh.

– Auzi? Auzită-le-ai? Uite-o pe una! Uite încă una! Ba-s trei! Vezi-le bădiță?

Ionaș nu mai știa după care să privească, își întorcea capul mereu de la una la alta.

– Ține-te numai după una, băiete, dacă vrei să o vezi până o înghită văzduhul. Altfel le pierzi pe toate și rămâi numai cu cântecul.

Se mai opriră și alți plugari, și capete răsturnate pe spate, de oameni mari și de pogăniți, scrutați înălțimile. Câțiva băieți și de pe lângă plugari își smulseră căciulile și le zvârliră în văzduh.

– A venit ciocârlia!

– Cântă ciorcârlia!

– De acum primăvara rămâne!

Liniștea a stăpânit și până acum peste hotar, dar după ce au început să cânte ciocârliile, părea și mai adâncă. Din înălțimi pătrundeau clar și mărunt ciripițul, tot mai imaterial, cu cât se înălțau în cer păsăruicile cele sure. De la o vreme cele fulgerate de lumină și de înălțimi cădeau ca gloanțe unde și unde, pe pajiștea rar înverzită sau pe arături. Plugurile începură să umble iar.

Ionaș se întoarse la oile lui, care aveau miei mărișori, pe care soarele totuși încă nu răzbea să-i încâlzească, și umblau strâmb și zgribuliți după mamele lor, încercând să sugă. Își adună turmulița și o mâna într-o parte a luncii, unde mai erau și alți copii cu oile cu miei. Unii erau copii de școală, mai mari ca Ionaș.

– Ați auzit? Ați văzut?

– Ciocârliile?

– D-apoi ce!

– Și acum sunt vreo cinci în văzduh. Nu se mai aud și nu se mai văd. Poate să le mai vedem când pică.

— De unde să pice?

— Din cer, vezi bine!

— Zboară până-n cer?

— Tu nu ai văzut?

— Uite, una a căzut!

— Unde?

— Colo! Da' nu se vede!

— Cum să se vadă, că-i o pasare mică!

— Nu-i aşa de mică, zise Ionaş. Eu le-am văzut de aproape astă-iarnă la noi în şură, în jurul jirezii de paie. Şi ciocârlie, şi ciocârlan! Cel cu moț!

Un băiat din clasa a III-a, vecin cu Ionaş, zise:

— Le-am văzut şi eu astă-iarnă. Dar nu acelea-s ciocârlile care cântă.

— Cum nu? Nu-s ciocârlii?

— Aşa le zicem şi lor, dar ele nu cântă în aer. Acestea care se înalţă an văzduh şi cântă sunt mai mici şi-s păsări călătoare. Nu rămân iarna la noi, ci se duc în ţările calde.

Nici Ionaş, nici alţi copii de seama lui nu voiau să credă. Ciocârlia e numai una: şi cea care vine iarna prin ogrăzi şi pe drumuri, şi cea care cântă primăvara.

— Nu, sunt două feluri de ciocârlii, întări şcolarul. Aşa ne-a învăţat domnul învăţător, aşa e scris şi în carte. Ba ne-a arătat şi chipurile lor pe nişte tabele. Cântăretele sunt mai mici şi nu-s moțate. Sunt păsări călătoare şi numai primăvara se întorc la noi.

Ciobănaşii rămăseră nedumeriţi. Niciunul nu ştiuse că sunt două feluri de ciocârlii. În vremea cât ei vorbeau se mai înălţară încă multe ciocârlii, oprindu-le vorbele şi poruncindu-le să le urmăreasă şi să le asculte.

Pe nesimtite se amestecă între ei şi un fecioraş de vreo patruzezece ani, care păzea oile primarului. Era un fel de